

KREŠŤAN

POLITICKÉ A SPOLOČENSKÉ KATOLÍCKE NOVINY

VYCHÁDZAJÚ KAŽDÚ SOBOTU NA ŠEŠŤNÁSTĽ STRANÁCH.

Predplatná cena:
 Na celý rok — — 4 koruny — hal.
 Na pol roka — — 2 " — "
 Na štvrt roka — — 1 " — "
Jednotlivé číslo 8 hal.

Zodpovedný redaktor:
 Dr. ALEXANDER ERNSZT,
 páp. komorník.
 Za vydanie zodpovedný
 JÁN MOLNÁR, pralát

Redakcia a vydavateľstvo:
 Budapešť, IV. ker., Ferencz-József-rakpart 27. szám.
 sem sa majú posielat' predplatky, taktiež dopisy do novin
 ohlasy a náhodné reklamácie. Ceny ohlasov dľa tarify.
 Rukopisy sa nazpak nedávajú.

Vodca židovských kupcov a magnáši.

Vo válečných zasadnutiach snemovne krajiných vyslancov kresťanská ľudová strana opätne a dôrazne poukázala na to, že veľké banky celé kupectvo a každého druhu obchodu ku sebe strhly a z toho majú obrovskej veľkosti osoh a dôchodky. Toto aj najväčšou príčinou je terajšej hroznej drahoty potravných článkov. Banky ani priemyselníkom, ani kresťanským kupcom, ani hospodárom nedajú primerane lacného kreditu, lež na to zmocnily sa nielen všetkých, mnoho sto millionov obnášajúcich gšeftov lífrovania pre vojsko, lež ešte aj zaopatrovania potravnými článkami doma ostavšieho obecnstva. Odpredaj mäsa, masti, zbožia, strukovín, šiat, obuve, koní, kráv, volov, teliec, vozov, jedným slovom *odpredaj všetkých poľnohospodárskych a priemyselných článkov do stal sa do rúk veľkých bankov.* Tieto peňažné ústavy vladária nad celým tržišťom krajiny a všetky ceny ustáľujú tak, ako sa im líbi. Vláda najvyššie ceny probovala ustáľiť jej nariadením, ktoré ale veľmi mnohí prefigľujú. Ako je vôbec známo, vláda nariadila maximálne ceny, jej nariadenie ale prísne brala len pri malých ľudoch, poťažne obrovských zásob millionárskych podnikateľov mnoho prehladla a zachodila s nimi vlúdne, ako v rukavičkách.

Štefan Rakovszky a Alexander Simonyi-Semadam, vyslanci kresťanskej ľudovej strany, na toto obrátili pozornosť krajiného zákonodarstva.

Vodcovia bankov veľmi za zle mali vláde, že ich nedala obrániť proti kresťanskej ľudovej

strane. Konečne v mene skvelej spoločnosti blažených pôžitkárov neodaných válečných dôchodkov, Pavel Sándor (Schlesinger), poslanec židov leopoldovského námestia, predseda krajiného družstva kupcov, podujal sa na to, že *peňažných vriec nevinnosť dokáže.* Urobil to aj veľmi čudným spôsobom. Nie to priklincoval, že drahota prítomne je neznesiteľná, že peňažné ústavy toho roku hojnejšiu žatvu majú, ako smrť na bojišťach, lež všetky hriechy bankov svaliť chcel na tých niekoľko kresťanských mužov, ktorí posiaľ ešte ostali v peňažných ústavoch.

Opravde machabejskou odvážlivosťou osvedčil sa Pavel Sándor (Schlesinger), že vo veľkých bankách je židovský kapitál, sú peniaze Rothschilda. Aj to povedal, ako to môže byť, že kresťanská ľudová strana úžerou obvinuje najväčšie peňažné ústavy, kdežto v direktoriách týchto peňažných ústavov sedia aj kresťania, k tomu ešte aj katolícki magnáši. Ba na kresťanskú ľudovú stranu i to chcel svaliť, že v gšeftoch tých ústavov účastní sú aj vodcovia kresťanskej ľudovej strany.

Štefan Rakovszky za to potom náležite vyplatil rozhadzujúceho sa židovského tatku krajiny, ktorý celkom zamlčal, že v bankách a celej krajine rozhodné slovo vedú židia. Rakovszky dokázal, že on ani v bankách, ani v kartelloch nehrá žiadon zástoj a v celom jeho živote prenasledoval tých politikov, **ktorých kolískou a hrobom sú banky.** Vždy to žiadal, aby nikto nemohol byť ministrom, čo troma rokmi pred jeho vymenovaním sedel v daktorej banke. Opozícia nechcela na površie hodiť

konfesionálne potrzky. Túto potrzku na denný poriadok vytýčil Pavel Sándor-Schlesinger. Mená ctihodných popredných mužov svliekol do blata, aby pozornosť krajiny odvrátil od toho, že zpomedi liferantov pre vojsko 95 procentov sú židia a že medzi tymito najviacej je pokutovaných.

Na to už aj Tisza neostal ticho, lež proboval brániť bankárov a politikov peňažných ústavov. Ohradzoval sa proti tomu, že členovia jeho vlády prišli z bankov, na to ale okrikli ho z lavíc kresfanskej ľudovej strany: **celej pracovnej strany kolískou byly peňažné truhly bankov.** To trochu ochladilo Tiszov hnev, Štefan *Rakovszky* ale pokračoval v jeho ostrej reči. Vyslovil sa zvlášte proti tomu, že včul židia k obrane ich gšeftov zlého zápachu upotrebujú mená magnášov. Politici ich vplyv nikdy nesmejú využítkovať v záujme bankov. Tisza ostatne s jeho darabantmi a s panamou Ladislava Lukácsa auktoritu krajiny pred celým svetom už natolko znevážil, že to viacej ani není možno. Nato potom Tisza umlkol.

Celej tejto debbatty podstatou bolo to, že hlavný rečník *sprostredkujúceho kupectva*, parlamentárny vodca a zastupiteľ židovstva, tak predstavil uhorských magnášov, ako *obecných šábesgojov*, ktorých židovskí kapitalisti ku tomu upotrebujú, aby proti nápadom, za diurná obránili židovských bankárov. Veľmi smutná vec je, že židia aj do čierneho blata stiahnuť môžu najvýtečnejšie historické mená, bo nosičia týchto mien neboli dost opatrní poľažne háklivých záležitostí tých bankov. Zámožnejší členovia kresfanského obecnstva z tohoto mnohému sa môžu naučiť.

Kresfanská ľudová strana je tej mienky, že my proti prechmatom bankov, verne bojujeme v záujme ľudu, nech si ktokoľvek sedí v ich direkcjach, za najväčšiu chybu ale držali by sme to, keby všetky peňažné ústavy odovzdali židovským bankárom. My bojujeme proti hriechom kapitálu, nech si je kto chce bankárom, predovšetkým ale pracujeme na tom, aby peniaze kresfanského obecnstva, kresfania spravovali na základe zákonov kresfanskej mravnosti. Preto aj po takom prenasledovaní kresfanov, aké s nestýdatou opovážlivosťou začal žid Pavel Sándor-Schlesinger, neohrožene ohlasujeme, že

každým dovoleným prostriedkom brániť sa máme proti prechmatom veľkých bankov.

Válečné zasadnutia krajinského zákonodarstva.

Vo štvrtok, 10. februára, snemovňa krajinských vyslancov v predošlom týždni vydržovala prvé zasadnutie, v ktorom Georg *Szmrecsányi*, vyslanec kresfanskej ľudovej strany, v súvisie s predloženými zprávami ministerpredsedu, na všetky podrobnosti rozprestierajúcou sa dôkladnosťou pod ostrý nôž vzal príčiny terajšej drahoty, spolu ale energične podvrátil všetky tendenciózne návaly, akými v minulom zasadnutí na kresfanskú ľudovú stranu oboril sa Pavel Sándor-Schlesinger. V jeho hlbokú pozornosť vzbudzujúcej reči v pravom svetle predstavil úžernické veľké banky, popredných vychádzačov, sprostredkovateľov, ceny do výšky ženúcich agentov, do bieleho rána lumpujúcich, v drahých kožuchoch chodiacich, v klenotách a drahokamoch prehŕňajúcich sa liferantov pre vojsko a terajšieho ťažkého hospodárskeho života pažravé hieny. V nasledovných úryvkoch podávame veľavýznamnú reč, ktorú v tomto válečnom zasadnutí povedal vyslanec kresfanskej ľudovej strany

Georg Szmrecsányi.

Popis voličov.

Dľa zákona obrannej sily vo vojenskej službe nachodiaci sa voličia, pri popise voličov dočasne vynechaní majú byť z menoslovov voličov. Zbytočné by bolo vysvetlovať, že toto nariadenie zákona, pritomne keď najväčšia čiastka voličov nachodí sa na bojišti, je zcela nemožné. (Tak je! z lavej.) Toto, zdá sa, nahliadla i samá vláda a preto 29. januára vydala nariadenie, ktorým naložila, aby napozatým žiadon volič-vojak nebol vynechaný z lajstru voličov. Ponevác ale zákony jednoduchým nariadením vlády zmeniť nemožno, preto prosím zvlášte ministra honvédstva, aby cieľom zmenenia tohoto zákona cestou zákonodarstva, krajinskému snemu predostrel sodpovednú predlohu.

V jednom z posledných zasadnutí odznela tu reč, rozumiem pod tým reč pána vyslanca Pavla Sándora, na ktorú ešte reflektovať budem, o ktorej ale už včul rozhodne sa vyslovujem, že takýmito rečiami nedáme sa zvrátiť z pravej cesty...

Štefan *Rakovszky*: Ba oproti!

Georg *Szmrecsányi*: ... že nariadenia vlády podrobíme najprisnejšej kritike. Keď ja reflektujem na túto reč, vtedy otázočného pána vyslanca nenasledujem na cestu, po ktorej on kráča, lež robím to v prvom rade tým cieľom, aby som nad tým, čo on povedal, výjavu dal mojmu oprávnenému rozhorčeniu a opovrženiu.

Nikto nebol na to prichystaný, že terajšia vojna tak dlho trvať bude. Nahliadam, že vláda nachodí sa v ťažkom položení, vzhľadom ale na to, že krízy prvých mesiacov ukázaly jej cesty, po ktorých by mala kráčať

a poskytly jej možnosti k osožným poučeniam, krajina so všetkým právom očakávať mohla od nej, že aspoň prítomne vystúpi s podrobným a obecnosť z celého uspokojujúcim programom, ako to naši spojenci urobili v nemeckom parlamente.

Aby som len na niektoré príklady poukázal, roku 1914. nikto nemyslel na popísanie zásob potravín a obilia; nikto nemal pochopu o tom, ktoré sú naše praveľné potrebnosti.

Vzdor toho čo sa stalo? Videli sme obrovský vývoz zbožia, zvlášte pšenice a toho následkom bolo, že už v mesiaci januári v Uhorsku, v tejto potravnjej komore Európy, museli sme jesť kukuričný chlieb. Podobný systém spatrujeme aj pri šacovaní tohorodnej úrody. Rozdiel činilo len 13 millionov metr. centov. Úrodu najprv šacovali na 47 millionov, potom na 42 millionov; dľa výsledku mlatby minuloročná úroda má činiť 34 metrických centov, to ale tiež neni zcela istotné. V podobnom stave nachádzame sa aj s lichvou. Vyjmúc niektoré právomocnosti, kde podžupani z osobnej usilovnosti nariadili popísanie lichvy, nikto nevie, koľko lichvy je v našej krajine. Pýtam sa preto, ako môžeme myslieť na zaopatrenie nášeho vojska, keď ani pochopu nemáme o tom, koľko lichvy je u nás?

Maximovania.

Pofažne maximovania musím povedať, že ono bez rekvirovania nestojí nič, bo skrze maximovanie nebude viac ani zbožia, ani mäsa. Vláda preto o to sa má starať, aby sa v krajine čím viac potravín urodilo a k docieleniu tohoto postarať sa má o dostatočné pracovné sily. Pri tom ale vláda nesmie zabudnúť na malých hospodárov a aj týmto na pomoc poslať má zajatcov.

Úžernické veľké banky.

Keď na vniroč vyšlo statočné kupectvo, bo s agentmi nevydržalo konkurenciu, vláda miesto toho, že by sa bola zaujala tejto záležitosti a žeby bola utvorila stre-dište ku zaopatreniu potravín, nielen trpela, lež aj dovolila, aby veľké banky, ako na obecnú korisť, vrátili sa na zaopatrenie potravín, nashromazdily obrovské zásoby potravných článkov a svevoľným zvýšením ich cien, prišli ku neslýchanému osohu. Preto aj v najširších vrstvách krajinského obyvateľstva, bez rozdielu politického vyznania, proti veľkým bankám, pre hrozné zvýšenie cien potravných článkov, panuje najväčšie rozhorčenie. (Tak je! z Iavej.) To nikto nemôže zapierať.

V predošlom zasadnutí to povedal Pavel Sándor a za ním pán ministerpredseda Štefan Tisza, aby sme pokoj dali bankám, bo banky k tomu sú povolané, aby smeru daly politike verejného hospodárstva, banky vraj k tomu sú povolané, aby najväčší zástoj hraly v kreditnom živote Uhorska. Keď ale majú tak veľké povolanie — o čom ja neidem pochybovať — kde boly vtedy tie veľké banky, keď sa jednalo o tak vitálnej otázke, ako bola otázka zemského plynu v Sedmohradsku? Vtedy mlčaly cez dlhé roky len preto, bo to spo-

jené bolo s risikom a čakaly, kým prišiel ústav Deutsche Bank a prevzal na seba väčšiu čiastku risika. Tento ústav aj dostal koncessiu a vtedy hneď do konsorciama vstúpily aj naše veľké banky, bo je to spojené s menším risikom a výhľady majú na väčší osoh. (Tak je! z Iava.)

Keď povedám, že tam, kde neni reč o risiku, totižto v otázke potravných článkov, veľké banky panujú nad celým položením krajiny, musím aj na to poukazať, že sa to nesluší na tie banky, na to ich verejnospodárske postavenie, aké povolané sú zaplňovať...

Štefan Rakovszky: Úžera!

Georg Szmrecsányi: ...bo či sa to slovo ľubi alebo nie — ja nedopúšťam sa osobníctva a nikoho neidem urážať — to ale je príkladom najobecnejšej a najpodlejšej úžery. (Tak je! z Iavej.)

Štefan Rakovszky: Nech si je to Úverková alebo Obchodná Banka?

Georg Szmrecsányi: Pozdejšie predložím a aj dokážem, akou cestou prišli ku tomu tovaru, s ktorým úžerničia. (Dokončenie nasleduje.)

Stručný prehľad o válečných udalostach minulého týždňa.

Činnosť výskumných čiat proti frontu armády arcikniežata Jozefa Ferdinanda trvá ďalej. Naše zabezpečujúce oddelenia Rusov všade odrážajú. Predné stráže 82. uhorského pešieho pluku rozprášily niekoľko ruských stotín.

Ztratu Rusov v štyritýždňových bojoch na bessarabskom fronte odhadujú na jedonkrátstotisíc ľudí. Ani v ruskom ministerstve vojny nepopierajú tento počet, bo pred neutrálnym cudzozemskom Rusi týmto chcú dokázať, že ich materiál v ľudoch je nevyčerpatelný.

Bulharské čaty 12. februára obsadili Elbassano. Uhorsko-rakúske čaty generála Kövessa začaly dobíjať mesto Durazzo a 9. februára obsadily Tirano.

V noci z 10. na 11. februára uhorsko-rakúske torpedové lode z príležitosti ich vytrhnutia asi na 120 morských míľ od anglického pobrežia na Doggerbanku, našly viac anglických križiakov, ktoré sa hneď usilovaly zachrániť. Uhorsko-rakúske lode ich prenasledovaly, nový križiak «Arabic» potopily výstrelením torpeda. Veliteľa, dvoch dôstojníkov a 21 matrózov zachránily.

Na západnom bojišti proti francúzom nemecké čaty víťazne odrazily všetky útoky nepriateľa a zaujaly viac francúzskych zákop.

O ďalších udalostach svetovej vojny podávame nasledovné zprávy:

Krestania katolíci, organizujte Katolícku Ludovú Jednotu!

Spúšťanie ranených vojakov z alpských vrchov.

Udalosti svetovej vojny.

Vojna proti Rusom.

O udalostach bojišta proti Rusom, hlavný válečný uhorsko-rakúsky stán vydal nasledovné úradné zprávy:

7. februára. Na bojišti proti Rusom niet zvláštnej udalosti. Položenie je všade nezmenené.

8. februára. Čistejšie počasie použijúc delostrelectvo, na celom severnom fronte vyvinulo čulejšiu činnosť. Severozápadne od Tarnopola Rusi včera na úsvite jednu našu napred potisnutú oľornú posíciu opätne napadli, na krátky čas aj do nej vnikli, len skoro ale sme ich zas vyhnali.

10. februára. Nepriateľ včera vo Volhynii a na východno-haličskom fronte proti našim predným strážam vyvinul zvýšenú činnosť.

Pri armáde arcikniežata Jozefa Ferdinanda proti našim zabezpečujúcim čiarom opätovne na rozličných bodoch nepriateľ vyslal výskumné oddelenia, ktoré niekde dosiahly aj počet mužstva jedného bataillonu. Zvlášte na fronte hornorakúskeho 14. pešieho pluku vyvinuly sa prudké boje predných stráž, boje aj v noci trvaly a skončili sa s úplným odohnaním nepriateľa.

Pri jednej zašiancovanej posícii, okolo ktorej bol zvlášte prudký boj, spočítali sme asi 200 ruských mrtvol; tu sme aj mnoho Rusov zajali.

Aj pri našich predných strážach od Tarnopola na

severozápad viedol sa rozhorčený boj v noci zo včera na dnes. Rusi v jednej z našich posledných zpráv spomenutý napred potisnutý náš šianc znova napadli, lež protiútokom sme ich znova odohnali.

Na bessarabskej hranici horvátske honvédstvo jedon ruský bataillon z jeho dobre vybudovanej prednej posície, zahnilo do jeho hlavnej posície.

Nemecko-ruská vojna.

O udalostach východného bojišta proti Rusom, hlavný válečný stán nemecký vydal nasledovné úradné zprávy:

7. februára. Rusi nezdarne napadli na východnom brehu Sčary pozdĺž železnice Baranoviče—Ljaboviče v noci na 6. februára vyrvanú im posíciu, ruskej poľnej patroy. Nepriateľ s citeľnými ztratami bol prinútený utiahnuť sa. Od Vidzy na juhozápad jedon ruský lietací stroj, ktorého riaditeľ zablúdil, neurazene sa nám dostal do rúk.

10. februára. Pri armáde generáln Linsingena a pri armáde generála Bothmera rakúsko-uhorské čaty zmarily útoky slabých nepriateľských oddelení.

Vojna na Balkáne.

Operácie našich čiat na Balkáne.

O operáciach našich čiat na Balkáne hlavný válečný stán uhorsko-rakúsky vydal nasledovné úradné zprávy:

9. februára. Predné voje v Albánsku operujúcich cis. a kráľ. válečných síl prešly cez rieku Išmi a obsadily obec Preza a od tejto na severozápad vypínajúce sa výšiny.

Nepriateľ — zbytky srbských vojsk, talianske oddelenia a žoldnieri bašu Essada — vyhnúť boju, cívol na juh a na juhovýchod. Len pri obsadení obce Valjas, od Tirany v severozápadnom smere na 8 kilometrov, strhla sa krátka bitka, v ktorej sme nepriateľa odbili.

Naši letúni v poslednom čase opätovne so zdarom bombardovali tábory čiat pri Durazze a talianske parolode v prístave.

Na Čiernej Hore položenie je nezmenené. Odzbrojenie sa skončilo.

Vojna proti Talianom.

O udalostach na talianskom bojišti hlavný válečný stán uhorsko-rakúsky vydal nasledovné úradné zprávy:

8. februára. Na talianskom bojišti niet zvláštnej udalosti.

Vojna Nemcov proti Francúzom a Angličanom.

O udalostach západného bojišta proti Francúzom a Angličanom hlavný válečný stán nemecký vydal nasledovné úradné zprávy:

7. februára. Medzi kanálom La Bassée a Arrasom, ako aj od Somme na juh boli prudké delostrelecké boje. Na mesto Lens nepriateľ v posledné dni opäť prudko páčil. V Argonnách Francúzi na výšine 225. (La Fille Morte), od La Chalade na severovýchod, urobili výbuchy a obsadili výbuchom spôsobenú jamu, lež na šim protiútokom naskutku sme ich odtiaľ odobnali.

8. februára. Od Somme na juh panovala čulá válečná činnosť.

V noci zo 6. na 7. februára utratili sme jednu malú časť zákopy našej novej posície. Jedon včera na poludnie silnou palbou pripravený francúzsky útok sme odrazili. Večer protiútokom našu posíciu znova sme úplne dostali do svojej moci.

Jedon roj nemeckých letúňov napadol poperinghské železničné osady a tábory anglických čiat medzi Perinhome a Dixmuidenom. Po viacnásobnom boji svedením s lietadlami, ktoré vyleteli, aby odohnali letúňov, roj letúňov bez ztraty sa vrátil.

9. februára. Od Vimy na západ naše čaty prvú francúzsku čiaru v dĺžke 800 metrov útokom dobyli, vyše sto mužov zajaly a 5 strojových pušiek ukoristili.

Od Somme na juh Francúzi večer opäť vnikli do malej časte jednej našej zákopy.

V Bois de Prêtre naša pechota sostrelila jedon nepriateľský lietací stroj, ktorý blčiac plameňom spadol na zem; dvaja v ňom sediaci zomreli.

Vojna Turecka proti Rusom, Angličanom a Francúzom.

O udalostach bojišta proti Rusom, Francúzom a Angličanom hlavný válečný stán turecký vydal nasledovné úradné zprávy:

8. februára. Na kaukazskom a mezopotámskom fronte nestalo sa žiadnej významnej udalosti.

Dňa 6. februára ruská flotta bombardovala Zunguldu prístav na uhlie, ale neurobila značnej škody.

Jednu nepriateľskú loď, na ktorej boli šopy pre hydroplany, jedna naša podmorská loď potopila.

Dardanellský front:

Dňa 7. februára jedon križiak vo výške Jeniširu desaťkrát strelil proti Teke Burnu bez toho, aby bol dosiahol zdaru.

Naše delostrelectvo odohnalo jedon nepriateľský lietací stroj, ktorý predpoludním preletel ponad Sed il Bahr. Druhý lietací stroj, ktorý popoludní preletel ponad tento istý odsek, následkom palby nášho delostrelectva odletel a prenas'edovaný jedným našim lietadlom, zaletel na ostrov Imbros.

Vojna na mori.

Sofia, 8. februára. Nemecké podmorské lode na Stredozemnom mori v poslednom čase začaly vyvinovať čulú činnosť. V posledné dva dni potopily jeden veľký,

silne ozbrojený francúzsky pomocný križiak a tri anglické torpedové lode.

Zeppelinovské vzducholode potopily tri anglické válečné lode.

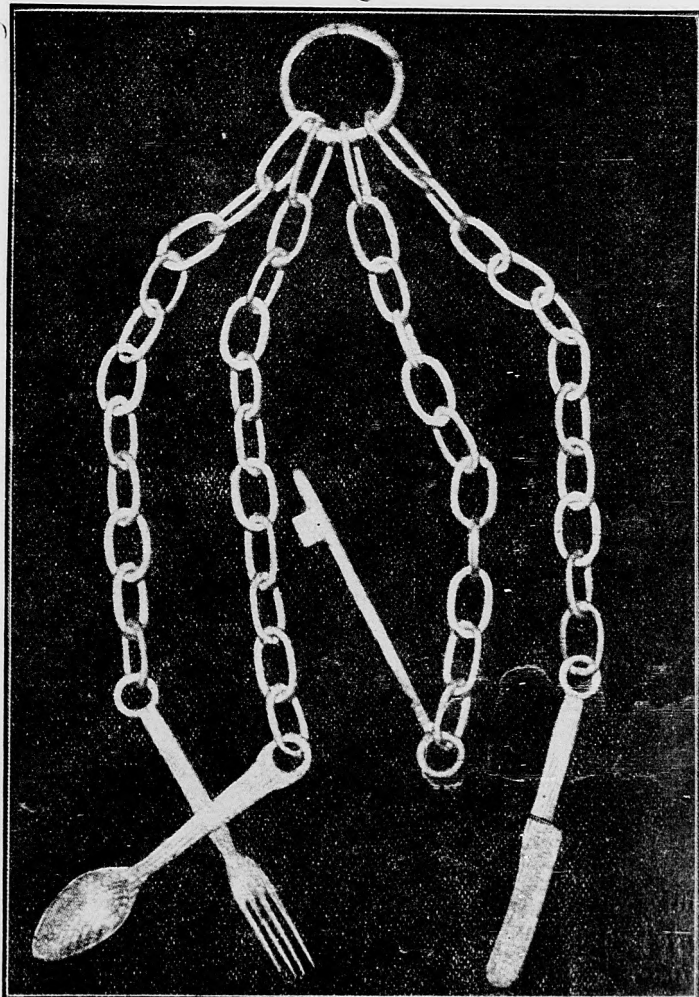
Köln, 10. februára. «Kölnische Zeitung» oznamuje: Krem malého anglického križiaka «Carolina» pri minulom útoku Zeppelinovských vzducholodí na rieke Humber utonuly aj dva anglické torpedoborce «Eden» a «Nith».

Vojna na koloniach

Kamerunská nemecká posádka šla do španielskej Guiney.

Londýn, 7. februára. Reuterová kancelária oznamuje z Madridu: Úradne sdeľujú: 900 Nemcov a 14.000 domorodných z Kameruna šlo do španielskej Guiney. Odzbrojili a internovali ich. Vláda sa postará o ich zaopatrenie.

Berlin, 8. februára. Berlinská Wolffova kancelária ku tomu chýru poznamenáva: Na základe tejto španielskej zprávy sotva možno ešte pochybovať, že zbytky hrdinských obrancov Kameruna po poldruhoročnom hrdinskom zápase boli prinútení popustiť presile.

Umelecká práca ruského zajateca. Z jedného kusa dreva zhotovené jedacie náčinie s reťazkou a kľúčom.

Macedonský roľník.

S radosťou môžeme prijať, že sa im podarilo prekaziť aspoň nepriateľské pokusy o obkolesenie a utiahnuť sa na španielske neutrálne územie. Jestli sú oznámené číslice správne, tak možno predpokladať, že takmer všetci Nemci, ktorí boli v Kamerune, sú teraz už v bezpečnosti. Od istého času už máme zpravu o tom, že španielska vláda uznania hodným spôsobom sa stará o utečencov, ktorí sa sverili na jej obranu.

Berlin, 8. februára. Ku tej úradnej madridskej zpráve, dľa ktorej 900 Nemcov a 14.000 domorodných z Kameruna prekročilo hranicu španielskej Guiney, Wolfova agencia ešte poznamenáva: 14.000 domorodných prirodzene neni vojakmi, lebo počet obrancov počas celého zápasu nikdy nebol takýto veľký, lež je reč hlavne o nosičoch batožiny a o rodinách domorodných vojakov, ako aj o iných utečencoch.

Krátke válečné zprávy.

Válečná korisť Nemecka.

Berlin, 8. februára. Ako z príslušného miesta sdelujú, válečná korisť vo vnútri Nemecka činí vo válečných zajatcoch 1,924.971 mužov, v kanónoch 7900, vo vozoch a iných premávkových prostriedkoch 7700, v puškách 1,300.000 a v strojových puškách okrúhlym počtom 3000. Tieto číslice sú podstatne menšie než skutočná korisť, bo zo zajatcov mnohých previezli do

rakúsko-uhorských táborov pre zajatcov, z kanónov mnoho pre ich neupotrebitelnosť nechali na bojištach a tie, ktoré sa dali upotrebiť, používajú proti nepriateľovi.

Obrovské ztraty Talianov.

Berlin, 7. februára. «Neue Züricher Zeitung» oznamuje: Súhrnná ztrata Talianov v okrúhlo počte činí 750.000 ľudí, medzi nimi 250.000 mrtvých.

Sila Nemcov vo Francúzsku neklesla.

Berlin, 9. februára. Vojenský odborník londýnskeho časopisu «Evening News» píše v čísle časopisu zo dňa 31. januára: Boje minulého týždňa na západnom fronte, ktoré od troch mesiacov boli najťažšími, skončili sa s pozoruhodným zdarom Nemcov. Vopred treba poznamenať, že sa boje sviedly na tom istom území, kde Nemcov v októbri delostreleckou prípravou a útokmi pechoty zbili. Z týchto skutočností na dvoje možno uzatvárať: Nemci ani napriek napruženiu svojich síl na východe neodfahujú sa natoľko od útokov na západe, jako sa tomu naši optimisti úfali následkom vysilenia nemeckých vojakov. Po druhé mohutná nemecká delostrelecká príprava ukázala, že naša mienka, že my päť kanónov môžeme postaviť proti jednomu nemeckému kanónu, je úplne bezzákladná.

Rumunsko a Rusko.

Bukarešť, 9. februára. Časopis «Moldova» vo svojom pdslednom čísle s nápisom «Vojna proti Rusku» uverejňuje veľký ruch vzbudzujúci článok. «Chceme vojnu — hovorí článok — bo chceme premôcť nášho smrteľného nepriateľa, aby sme Bessarábiu od Chotinu po more rozprestrelí a aby sme ju od Pruthu po Dnje-ster vzali do svojej moci. Toto ani neni podmanenie. Bessarábia je naša. Chceme oslobodiť našu otcovskú dedovizeň od moskovitov. Potrebujeme Dobrudžu od Horseu po Ingol, potiaľ, dokiaľ aj Rusi uznávajú, že ju Rumuni obývajú. Chceme aecearovskú rovinu, na ktorej žijú Moldovania a Nemci. Jako Nemecko potrebuje Prusko a Königsberg, tak ani my nemôžeme byť bez Odessy. Potrebujeme ju pre budúcnosť, keď snád moskovitské sberby budú chcieť zničiť európsku civilizáciu. Musíme posilniť európsky front Čierneho mora. Podmaneniami chceme sosilneť, aby sme po pokoji boli takým dejiteľom v Europe, s ktorým treba počítať. Chceme vojnu proti Rusku!»

Francúzsky ministerpredseda v Ríme.

Francúzsky ministerpredseda Aristid Briand dňa 10. t. m. vo štvrtok prišiel do Ríma, kde ho prirodzene veľmi okázale víтали. Briand v sobotu, 12. t. m. večer z Ríma ocestoval na taliansky hlavný válečný stán ku kráľovi Viktorovi Emanuelovi, kde ho privítal aj gróf Cadorna. Briand v utorok, 15. februára, vrátil sa do Paríža.

Taliansky ľud s napnutou pozornosťou hľadí v ústrety tejto návšteve, od ktorej úfa odpomoženie všetkých svo-

jich nerestí. Vnútrohá krísa Talianska a nesvornosť s jeho spojencami, v prvom rade s Anglickom, Taliansko uvrhla do povážlivého polohenia. «Corriere della Sera» celkom uprimne konštatuje, že medzi antantistami niet potrebnej svornosti a otvorene prizvukuje svoju obavu, že novšie chyby antantu môžu mať tie najstrašnejšie následky. Briand teraz vlastne preto prišiel do Ríma, aby medzi antantistami stvoril svornosť. Chcel organizovať novšiu ustanovizeň ku válečnej rade antantistov, a síce diplomatickú radu, aby všetky dôležité otázky jednotne boli vybavené. Či ale organizovanie tejto novej ustanovizne prinesie hľadaniu svornosť a že by diplomatická rada bola súca odstrániť kritické polohenie Talianska, v tom akiste ani sami Taliani prílišne nedôverujú.

Zdar našich vojsk pri Oslaviji na talianskom bojišti.

Viedeň, 9. februára. Časopis «Reichspost» z Goric dostal zprávu o zdare, ktorý naše vojská minule vydobily pri Oslaviji. Zpráva zaslúži povšimnutia už i preto, bo aj osobite svedčí o tom, že tento zdar možno ďakovať hrdinskosti uhorských peších plukov. Zpráva medzi iným hovorí:

Skutočne vzorne vymyslená a hrdinsky uskutočnená akcia začala sa s veľkolepým delostreleckým útokom 24. januára popoludní o 3. hodine. Asi 600 našich kanónov, medzi nimi mnoho kanónov veľkého kalibru, na niekoľko kilometrovom fronte sypalo pustošiacie gule na nepriateľa. Naše kanóny pracovaly strašnou rýchlosťou. Celé okolie Oslavije, v úzkom smysle slova, bolo zaobalené do plameňa a dymu pušného prachu. Na fronte Isonza naše delostrelectvo ešte nikdy nezaplavilo nepriateľské batterie a úkryty s takouto hromadnou palbou. A palba celkom neočakávane stihla Talianov, ktorí až veľmi dôverovali vo veľký počet svojich kanónov a mysleli si, že sa naše vojenské vodcovstvo nepováži sopakovať útok proti oslavijskej posícii. Prerátali sa. Len po polhodinovej delostreleckej príprave, ktorá zničila viac kanónov a silne vybudované úkryty Talianov celkom rozvážala, hrnuly sa napred naše útočivé kolony. Boli to muži uhorských peších plukov, ktorí pod vedením podplukovníka Petzolda hnali sa na útok. Naši odvážlivi sapóri (tiež Uhria) v najprudšej nepriateľskej palbe na viac miestach preborili drôtové prekážky, aby vojskám umožnili rýchle a ničím nehatené napredovanie. Palba nášho delostrelectva umĺkla, len ďaleko v úzadí stojace batterie spustily palbu na nepriateľské posície, tak že nepriateľské rezervy nemohly ísť napred. Nato naše voje napadly nepriateľské úkryty. Dážď gúľ, ktorým útočiacich privítali, dokazoval, že Taliani, aj napriek strašnej palbe z kanónov, vytrvali. Ačkoľvek sa sypal na nich skutočný dážď ručných granátov a bodáky i kolby strašne preriedily ich rady, Taliani preda sa len z kroka na krok cúvali. Len keď

naši, v prvom rade sapóri, začali upotrebovať zbraň, prestal ich odpor a poddali sa.

Opäť sa dokázalo, že naši vojaci aj v boji muž proti mužovi sú v prevahe nad Talianmi. Z úkrytov vyhnané nepriateľské čaty síce na zadku pokúsily sa shromažďovať sa a aj napriek našej znova započatej kanónovej palbe probovali začať protiútok, ale v obnovenom, rozhorčenom ručnom zápase naši prinútili ich zutekať. Jedon taliansky bataillon, ktorý stihla strašná ztrata, chceli zameniť s rezervou, ktorá v najprudšom ohni postúpila napred, naši ale divokým útokom napadli preriedený bataillon, väčšinu vojakov zajali a ostatných i s napred sa derúcou rezervou zahnali. 1200 Talianov, medzi nimi 45 dôstojníkov, padlo do nášho zajatia a ukoristili sme 3 strojové pušky. Priestor za zaujatými zákopami bol plný mrtvolami nepriateľských vojakov.

Jarný veľký útok.

Berlinské Wolffová agencia pod záhlavím «Historia jedného veľkého útoku» o mnoho rozhlasovanom jarnom útoku antantu (Anglicka, Francúzska, Ruska a Talianska) uverejňuje dlhší článok. V článku je rozpovedané dosavádne marné napínanie síl antantu,

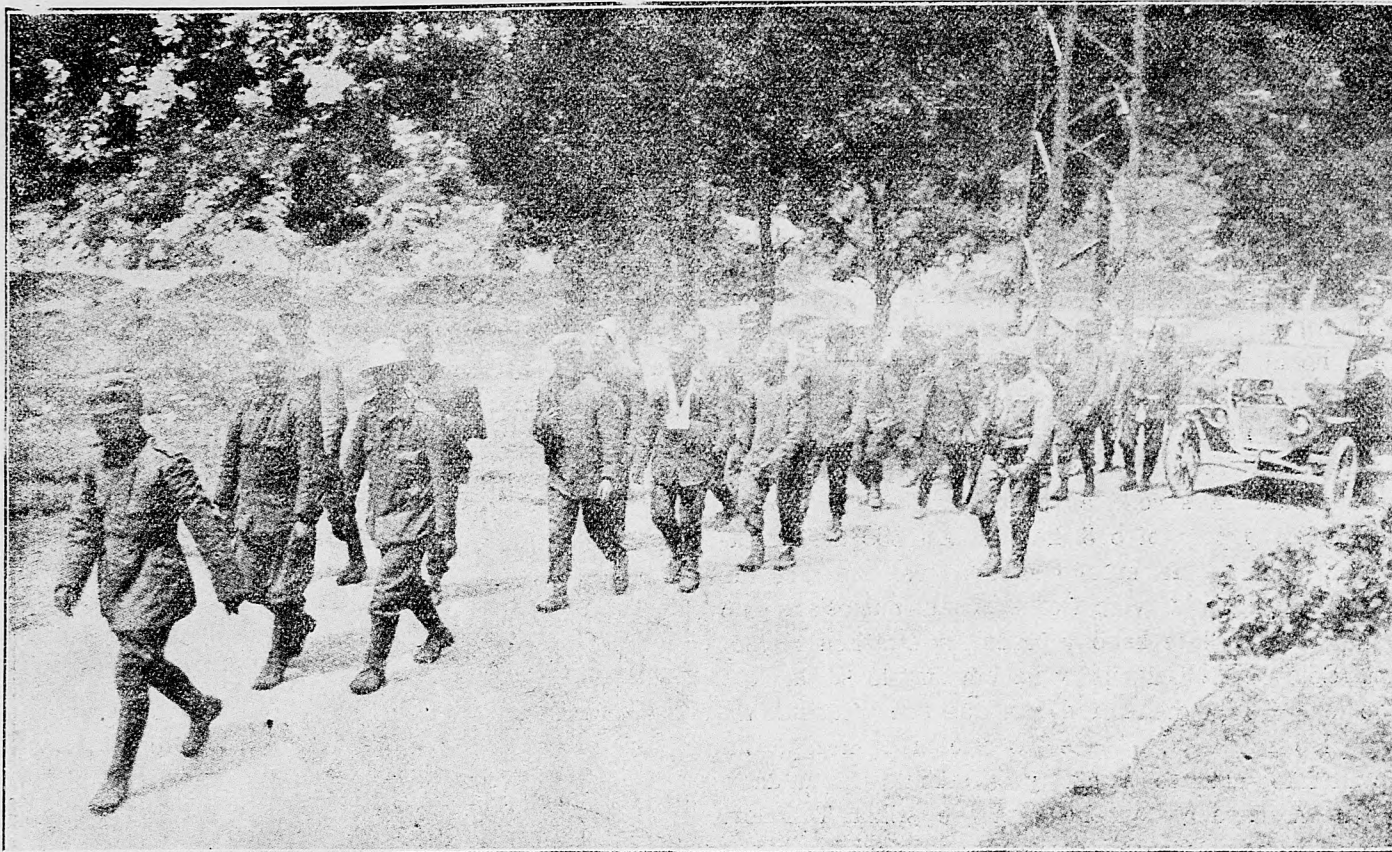

Srbski zajatci.

poukázané je na veľké zdary Nemcov a konečne článok vyhlasuje, že ani najnovšie sľúbený veľký útok nebude mať žiadneho zdaru. V článku medzi iným stojí nasledovné:

Tlač antantu od pár mesiacov s nápadnou rozhodnosťou hlása, že sa na jar roku 1916. započne veľký útok, ktorý už tak často za mŕtvé vyhlásené Nemecko rozdrví. Na západnom fronte Angličania a Francúzi, na východnom ale Rusi prelomia nemeckú čiaru. Koncom roku 1916. sa vojna skončí. Nemecko bude zničené. Túto nôtú poznáme. Najprv sme ju počuli v auguste roku 1914., keď lord Curson bengalských

to veľké chystanie sa, ktoré tento veľký úder predchádzalo. Z denného rozkazu francúzskeho hlavného válečného stánu, ktorý bol vydaný 21. septembra a ktorý sa nám dostal do rúk, vysvitlo, že k tomuto 79 peších a 15 jazdeckých divízií stálo napohotove, mimo toho belgická armáda s 5000 kanónmi teda tri štvrtice celej francúzskej armády a veľmi značná časť anglických válečných síl. Veliteľ anglickej gardovej divízie v jednom svojom rozkaze «v predvečer najväčšej bitky všetkých vekov» blahoželal svojim čatám a upozornil ich, že osud budúcich anglických pokolení závisí od výsledku tejto bitky. Dňa 14. sep-

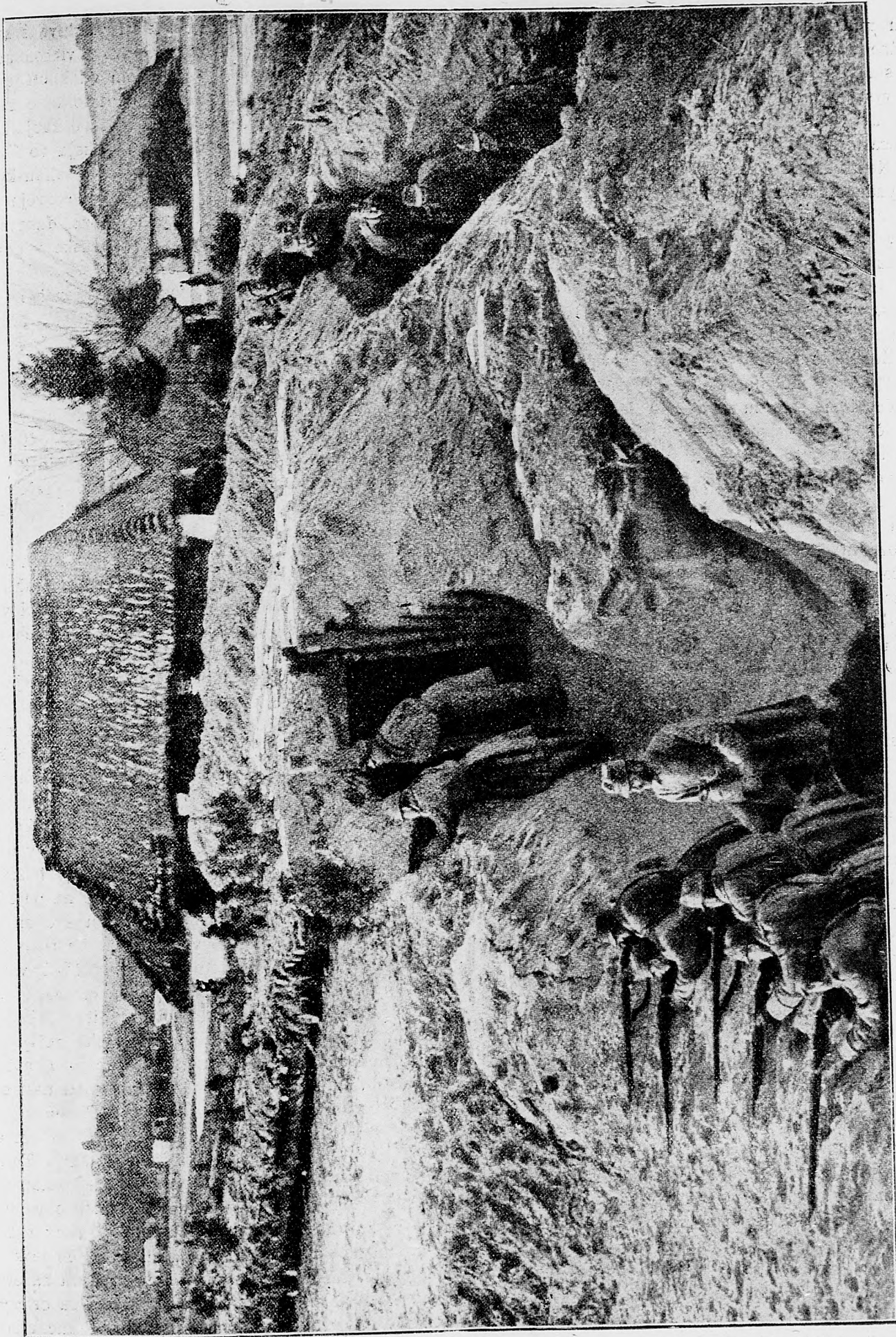
Odvádzanie talianskych zajatcov na fronte Isonza.

jazdov videl už v Berlíne, keď Rusi rozchyrovali po svete pád Königsbergu a Breslavy a keď nepriatelia v Elsassku a Lotharingii dľa francúzskeho času začali naprávať hodiny. Táto nôtá zavznela znova vtedy, keď zdar pri Marne obživil nádeje antantu a keď v divom strachu ochabujúce Francúzsko k novým činom dostalo smelosť. Keď potom po októbrových, pri Ysere svedených bojoch následkom zaplavenia napredovanie Nemcov zaseklo, vtedy nepriateľská tlač tretí raz hlásala nový veľký útok, ktorý barbarov na večné veky zaženie za Rýn. Od novembra r. 1914. do septembra r. 1915. v dejinách válok páru nemajúcim reklamom oznamovali tento útok, ktorý sa skončil s bojami pri Loosi a Tahure, kde antantisti na dvoch miestach ešte i od nepatrných nepatrnejšie priestory získali.

Kosa smrti 24. septembra započala svoju prácu pri Loosi a pri Tahure. Dobré sa ešte pamätáme na

tembra vydaný armády rozkaz Joffreho s najväčším dôrazom prizvukoval, že prišiel čas útoku, ktorým oslobodia od dvanásť mesiacov vjarmených Francúzov, vyrvú nepriateľovi zaujaté cenné územia, naklonia neutrálne štáty, aby si staly na stranu antantu a zastavia napredovanie Nemcov proti ruskej armáde. Prelomenie frontu natoľko držali za isté, že cieľom prenasledovania zbitého nepriateľa z Francúzska a Belgicka jazda stála napohotove. A čo bol výsledok? Na 840 kilometrov dlhom fronte na dvoch miestach v šírke 23 a 42 kilometrov, zaujali prvé nemecké obranné čiaru bez toho, aby front čo len na jednom mieste skutočne boli prelomili. Angličania dľa nemeckého úradného počítania utratili 60.000 a Francúzi asi 130.000 ľudí. Nemecké čiaru vo Francúzsku pevnejšie staly, ako kedykoľvek.

Ponevác nezdarený útok v Champagni bočnou

Strelecká zákopa v Ruskom Poľsku.

ed-
ho
a a
uto
ve,
tri
ast
vej
čer
jim
ych
ep-

ším
slo-
zov,
nia
za-
ide.
om
Bel-
Na
rke
nné
este
ého
000
aly,

nou

cestou mravného zdaru i napriek daždom zmenil sa v úplne zdarný násilný výskum, antant opäť dostal novú smelosť. Naši nepriatelia vôbec nedbali na to, že tento výskum previedli takým množstvom vojska, ktoré len o dve divisie bolo menšie, ako roku 1870. celá nemecká armáda. Ba práve naopak, teraz úplné zničenie Nemecka odročili do roku 1916. Do septembra pri západnom fronte Gallipolský polostrov mal priniesť veľký obrat. Od istého času aj táto nádeja zavržla. Jako v auguste a novembri roku 1914., tak teraz už tretí raz v Rusku vidia svietiacu hviezdu svojich nádejí. Rusko spôsobí veľkú zmenu. Aj obrovské armády Anglicka sa opäť zjavujú na obzore. Teraz s istým zdaním skutočnosti, lebo Anglicko uvedie všeobecnú vojovinnosť. Že sa však táto vojovinnosť vzťahuje len na neženatých, že mohutné zástupy džia za také, bez ktorých sa doma nemôžu zaobísť, že — jako sa nedávno jeden dôstojník ponosoval, — v jednom okrese z 500 vojovinných vyše 450 hlásili za takých, bez ktorých sa doma nemôžu zaobísť, to naši nepriatelia náročky neberú do ohľadu.

Na jar roku 1916. Nemecko teda neodvolateľne chce rozdrviť. Pôvodne pravda zničenie Nemecka bolo uzavreté na jaseň roku 1914. Po bitke pri Marne opäť rozhlasovali, že je naše zničenie blízke. «Matin» v svojom čísle z 12. decembra r. 1914. naše zničenie odročil na r. 1915. O štyri dni plukovník Tuery vo «Figare» naše zničenie odročil na máj roku 1915. Keď už prišiel aj jún bez toho, že by sa čakaná udalosť bola stala, «Morning Post» v svojom čísle zo 6. júna ustálil, že sa rozhodujúci úder stane v mesiaci veľkého útoku, v septembri roku 1915. Vieme, čo bolo z neho a preto s veľkou pokojnosťou čakáme, či sa teraz mnohé proroctvá lepšie splnia, ako dosavádne. Výhlady pre antant sú zlé. Nepodceňujeme válečné umelectvo našich nepriateľov na papieri, ktoré je na každý pád lepšie, než ich vojenské vedenie. Ale nepriateľski proroci sú čatou len malého významu, ktorá hlučným krikom v novinách a na fráasy bohatými armádnymi rozkazmi len sama seba chce posmeľovať.

Zradcovia v úzkostach.

Osem mesiacov už minulo, čo sa rozniesol jeden neuveriteľný chýr. Žiadan čestne smýšľajúci človek nechcel uveriť chýru o zrade Talianov. Nemožným sa zdalo každému, žeby Taliani, ktorí s nami stáli v spojeneckom pomere spečatenom v smluve, vstave boli zradiť svojich priateľov, ktorým tak mnoho ďakovať môžu a zákernicky ich napadnúť vtedy, keď stoja v krutom zápase s mohutným nepriateľom. A neuveriteľným zdajúci sa chýr bol predsa vieryhodný. Talianska podlosť bola omnoho väčšia, než sa to myslelo a antant dobre počítal, keď statočnosť Talianov v peniazoch šacoval.

V živej pamäti sú ešte i tie výbuchy členov talianskej vlády, menovite ministerpredsedu Salandru a

zahraničného ministra Sonnina, ktorí v smluve s antantom na večné veky vystavili svedectvo o vierolomnosti, zrade, podlosti Talianska, o víťaznom vtiahnutí talianskych vojsk na rakúske a uhorské Primorie, o zaujatí Albánie a ostrovov v Adriatickom mori, o zaujatí Korutánska a Tyrolska a o diktovaní pokoja vo Viedni. A zavedený, skvelými sľubami zaslepený taliansky ľud tleskal predavačom svojej cti a napnúc svoje sily, tiahol do boja proti tým, ktorým môže ďakovať za všetky zdary, za celý vývin, ktorý Taliansko v posledných štyroch desaťročiach dosiahlo.

A talianske vojská aj «víťazne» maširovaly na tých okrajoch pohraničného územia, kde — našich hrdinov nebolo. Ale ako prišli talianske čaty na Isonze ku gorickému a tolmeinskému predmostiu, ku Doberdovskej planine, pod úbočia vrchov Col di Lana a Krn, kde sú naše posície, tam talianske voje prinútené boli zastaf. A už deviaty mesiac je tomu, čo sa odtiaľ ani na krok napred nevedia pohnúť. Naše hrdinské čaty víťazne odbijú každý pokus Talianov o prelomenie nášho frontu. Najviac, čo Taliani docielili je, že vo svojej zlosti nad nezdalom dostrielali niektoré pohraničné neopevnené mestá, kostoly, kláštory a cintoríny. Ale každý pokus o prelomenie nášho frontu draho zaplatili. Dľa odhadnutia spoľahlivých zpráav Taliani v dosavádnych bojoch utratili v mrtvých a ranených vyše šesťstokrátisíc mužov. Žiaden výsledok a takéto ohromné ztraty aj na toho najochmelenejšieho Taliana majú vytriezvujúci účinok. S vytriezvením šíri sa aj rozhlad a Taliani vidia, že z tých sľubov o zaujatí území našej monarchie je nič a sľuby o ich panstve nad Adriatickým morom nielen že sa tiež nespĺnili, lež práve naopak, tratia aj ten kus vplyvu, ktorý nad Adriou a v Albánii dosiaľ mali. Čierna Hora, na ktorú sa taliansky za černoorského kráľa opieral, kapitulovala, je v naše moci, naše víťazné čaty prešli do Albánie a blížia sa k Durazzu a Valone, kde boli Taliani ešte na počiatku vojny vyslali svoje čaty ku zabezpečeniu svojich záujmov. Niet však žiadneho výhladu, že by tieto čaty proti našim hrdinom väčšieho odporu vyvinúť boli vstave a jako na Isonze, tak aj v Albánii Talianom zapadá.

Ministerpredseda Salandra minule chodil po Taliansku a rečnil, aby ľud netratil nádeju. Ale jeho reči sotva koho oduševnia a sotva zmenia ochabujúcu náladu talianskeho ľudu, ktorý už začína predvídať nešťastné následky zradenia našej monarchie. Vo Florenci pred dvoma týždňami Salandra v svojej reči pripomenul obavy, ktoré naplňujú vládu a v tieto dni v Turíne doslovne povedal: «Boj trovi sily a môže nastať okamih, keď vláda bude musieť vstúpiť na cestu cúvnutia.» Takto by zaiste nehovoril žiaden štátnik, ktorý má čo len trochu nádeje, že splní aspoň niečo z tých lesklých sľubov, ktorými strhol svoj národ do zrady a zákernej vojny. V talianskej tlači ale zas objavujú sa ostrejšie články o nových spojencoch (Anglicko, Francúzsko a Rusko). Vytýkajú im, že Talianov využili, ale pomocou ku dosiahnutiu sľubených cieľov im neprispeli.

Zvieracia ukrutnosť Angličanov.

Nemecká morská vzducholôď «L. 19.» nevrátila sa zo svojej jednej výskumnej cesty. Započaté hľadanie ostalo bezvýsledné.

Kapitán rybárskeho parníka «King Stephen» o stretnutí sa so vzducholôďou «L. 19.» povedal nasledovné: Veliteľ nešťastnej vzducholode takto zavolať na nich:

— Pošlite nám jeden ochranný čln, päť funtov šterlingov vám dáme zaň.

Kapitán rybárskeho parníka takto odpovedal:

— Keby vás nebolo tak veľmi mnoho, nuž by som vás vzal so sebou.

Veliteľ vzducholode zase prosil o pomoc, načo dostal túto odpoveď:

— Ak vás vezmem na našu loď, tak nás hádam pohádzate do mora. Za to dostanete železný kríž, ale nám to nepomôže.

Nemecký dôstojník ho ubezpečil, že také niečo nemajú na úmysle a za zachránenie nemeckých vojakov sľúbil veľmi mnoho peňazí.

— Ešte raz som si rozmyslel vec, — hovorí kapitán rybárskeho parníka. — Nemcov bolo tridsať, nás bolo deväť a my sme nemali zbrane. Odplával som so svojou loďou. Veliteľ nemeckej vzducholode ma ešte raz prosil, aby som ich vzal na moju loď, volal, že sa nám nič nestane. Aj by som ich bol vzal, ale som sa bál, že sa nás zmocnia.

Kapitán ešte doložil, že pozdejšie povstal prudký vetor a začal pršať dážď. Dva torpedoborce išli hľadať Zeppelinovskú vzducholôď, ale ju nenašli.

Londýn, 8. februára. Londýnsky anglikánskeho bludu biskup vo svojej reči chválil držanie sa kapitána parníka «King Stephen». Keby kapitán — riekol biskup — Nemcov bol vzal na svoju loď, títo by násilne boli vzali loď do svojej moci a nemecká tlač pokračovanie zachráneného osobníctva Zeppelinovskej vzducholode bola by vyhlásila za šikovný strategický kúsok. Nemci v tejto vojne zničili (?) rytierskosť.

Zasadnutie administratívneho výboru spišskej stolice.

V zasadnutí stoličného výboru minule vydržiavanom správca financdirekcie oznámil, že v mesiaci januári mal erár z rozličnej dane a rozličných poplatkov príjmu 652.702 korún, teda o 9438 korún viac, ako v tom čase roku 1915. Restančná erárska požiadavka činí jeden million 20.495 korún. V obchode je 61 páleníc a 4 pivovarne. V obehu sú i dve cukrové sirupové fabriky, kážmarská raffineria na petrolej ale neúčinkuje.

Hlavný stoličný lekár oznámil, že šarlach vystúpil v januári v 61 pádoch. Vo Felkej 27. januára pohryzla zbesnená mačka dievča Žofiu Kacvinsky, ktoré odviezli

do Pasteurovho ústavu do Budapešti cieľom ochranného zaštiepenia.

Stoličný hlavný zverolekár dal na vedomie, že u rožného statku, oviec ošípaných bol zdravotný stav veľmi prajný. Koňský svrab znovu vystúpil ale vo Vlachoch, v Nižnej Slovinke, v Hrušove a vo Švedléri. Dobyť obchod bol čulý a bez prekážky.

Kráľovský školdozorca podal zpravu, že osturniansku grécko-katolícku ľudovú školu pre differitis treba bolo zatvoriť. K doplneniu platu obecných a náboženských učiteľov minister náboženstva a včúby povolil 289.681 korún. Ludovo-učebné ústavy sossbieraly na vianoce vojakov 1254, pre vojakov oslepnutých vo vojne 204, na sanatórium pre nemocných na pľúca 32 a na sanatórium pre dietky 40 korún.

Prášenie sa včiel.

Starodávni včelári hovorievali, že kto je nie prítomný, keď sa mu na jar včely prvýraz prášia (čistia), tomu roje poutekajú. Význam týchto slov väzí azda v tom, že kto sa ani vtedy o svoje včelky neobzre, keď mu prvýraz na jar vyletujú a sa prášia, ten vari nedbá ani o to, keď mu i roje poutekajú a idú hľadať si starostlivejšieho gazdu.

A veru je potrebné, aby včelár prítomný bol, keď sa mu včelky prvýraz prášia, aby jednoduché mohol pri včelkách opatriť a aby mohol pozorovať toto prvé prášenie sa včiel, z ktorého sa poučí a aj presvedčí, ktorá včelná čelad je zdravá, alebo aj bez matky, ktorej treba pomáhať, alebo ju s inou čeladou spojiť.

Ktorá čelad nebola cez zimu ničím a nikým znepokojovaná, tá dočká, pokým úplne pekný, teplý deň nenastane.

Preto, keď sa včely prášiť počnú, miesto pred včelínom treba očistiť a jestli sa pred úlami ešte sňah alebo ľad nachádza, treba tie miesta posypať slamou, sečkou alebo pilinami, aby včely, ktoré sú slabé a ostanú pred včelínom na zemi, nezkrachly. Keď je však to miesto ničím posypané, včelky si oddýchnúce navrátia sa samé do úľa.

Ba obzretný včelár prestre pred letáče nejaké staré vrece alebo koberec, aby niektoré včely, súc natoľko slabé, že samé od seba nie sú stave do úľa sa navrátiť, ostanú zkrachnuté tam ležať, ktoré potom treba posmetať a do úľa vsypať.

Že kedy sa včelné čelade prvýraz prášiť majú, to včelár sám uhádnuť nemôže, lebo to vždy od počasia závisí. Dakedy sa včely už koncom januára prášia, ale mnohokrát len pozdejšie v marci.

Ale ako sa čas oteplieva a je už 10—15 stupňov teploty, nuž sa včely istotne samé od seba počnú prášiť.

V ten čas, keď sa včely už prášiť počaly, treba letáče rozšíriť, ale po vyprášení sa včiel zase súžiť.

Najprv sa počnú prášiť tie včely, ktoré sú na úslni, ale za nimi i ostatné, ako počne slnce úle ohrievať.

Včielky počnú hŕfnu z úľa vyletovať a pozbavia sa výkalu, nečistoty, navracajú sa čerstvé do úľa.

Že včelár má byť prítomný keď sa mu včely pivý raz prášia, je potrebné i preto, aby vedel posúdiť, ktorá čelad ako stojí, či má matku, alebo či už čelad počala chovať? Čo sa nasledovne dá spozorovať:

Keď sa čelad prvýraz práši, treba každú jednotlivú čelad podmiest; ak na spodku úľa najdeme mladé, ešte nevyvinuté, biele mrtvé včelky, to je znakom, že tá čelad má matku a už chová mlad. Ak ale medzi odpadkami najdeme aj omrviny zo zekrovaného medu,tedy tá čelad má zekrovaný med a treba jej dať vody, aby si ho mohla rozrobiť. Ak ale najdeme moľové hniezda a napadanú obnôzku,tedy už čelad čistí plášte, aby mohla chovať mlad.

Keď matka vyhynie cez zimu, tak ju tiež medzi týmito odpadkami najdeme.

Takto na jar, pretože má čelad potrebu na vodu, ak je voda veľmi vzdialená, treba blízko včelina v nejakej nádobe čerstvú vodu držať, ale tak, aby sa včely v nej nepotopily.

Teraz na jar majú včely potrebu i na teplotu, aby mlad nenastydla, preto treba úle pozakrývať a postarať sa aj o to, aby čelad mala nadostač pokrmu, lebo teraz viac troví ako cez zimu, pretože musí mlad živiť.

Na takom vidieku, kde včely nemajú z čoho obnôzku včasne na jar nosiť, treba dať včelám pred včelín múky, zvlášte hrachovú múku rady majú včely. Takto je vstave čelad už z jary mlad rozmnožovať.

Kedy je zviera zdravé a kedy choré?

Že či je zviera zdravé a či nie, o tom sa každý gazda môže presvedčiť. Keď sa ku zvieraťu blížime, ak ono zdvihne hlavu, ak pozre na nás a ak hýbe ušami, tak je zdravé. Oči zdravého zvieraťa sú živé a keď zviera dýcha, nosdry sa mu ticho pohybujú. Zviera je zdravé, ak mu je srst lesklá a hladká, ak všetky čiastky tela má rovnako teplé a ak pravidelne dýcha. V nosdrách zdravého zvieraťa slinová blana je vlhká, hladká a bledočervená. Zdravé zviera na pastvine nezaostane od ostatných zvierat. Zdravé zviera — povedzme ku pr. krava — vemenó má riadne a keď zviera oslovíme, vstane s miesta a začne sa vystierať.

Pohľad očí chorého zvieraťa je mdlý, oči sú mu vpadnuté alebo vypuklé. Oči obyčajne slzia a sú zaškamravené. Nosdry sú suché a vychádza z nich suché, horúce povetrie. Dýchanie je nepravidelné, zviera fučí a papuľa je dakedy nápadne suchá alebo studená. Srst chorého zvieraťa sa neliskne a je chlpatá. Koža sa potí alebo je celkom suchá. Srdec veľmi slabó alebo veľmi rýchle bije. Zviera, ktoré hryzie alebo kope, keď je choré, stojí pokojne na jednom mieste. Málo žerie, chvátave pije, alebo sa ničoho nedotkne. Moč chorého zvieraťa je mutný, ľahavý a hustý, krvavý a často veľmi smradľavý. Choré zviera svoje zlé zvyky počas choroby nerobí.

Hnojenie pod cukrovú repu.

Cukrová repa medzi všetkými poľnými plodinami žiada najúrodnejšiu pôdu. Veľmi sa teda treba starať o to, aby zem pod ňu náležitá bola pohnojená. Na zlej vyžitej roli ani v páde daždivého počasia nevydá repa dobrú úrodu, preto, jestli roľu nemožno pod ňu dobre pohnojiť, tak sa radšej ani netrápme s jej pestovaním. Lenže to, aby maštalný hnoj v zime vyvozili na roľu a na jar ho zaorali, cukrovar nedovolí, teda gazda roľu už prv má pohnojiť.

Treba poznamenať, že na jarné hnojenie potahujúci sa zákaz cukrovarov je úplne oprávnený zo stanoviska cukrovaru, lebo takto repa narastie veľká, ale nebude v nej cukru; zo stanoviska gazdu ale preto, lebo od hnoja, ktorý na jar zaorie, zem tak zarastie šmaninou, že repu nestačia okopávať a takto burina veľmi ľahko môže zadusiť po vyjdení aj tak slabó sa vyvinujúcu cukrovú repu. Lebo netreba iné, len jeden dažď v máji alebo v júni a šmanina sa veľmi zaplieni na roli a s okopávaním pre ustavičné dážde k ničomu nepríde.

Preto maštalný hnoj ešte v jaseňi, potážne predošlé leto treba vyvozit na zem a zaorať pod cukrovú repu. Toto sa môže stať, lebo predchádzajúcou plodinou na roli býva obyčajne pšenica. Pokračovanie je nasledovné: Hneď po zkosení pšenice strnisko plytko — najhlbšie na 2 col — zorieme a pobránime, aby sa čím skôr rozzelenalo. Asi o 4—5 týždňov dáme vyvozit hnoj a zaorieme ho na 4—5 col. hlboko, za pluhom naskutku chodíme bránami, aby zem neostala hroblavá. Jestli by sme strnisko po žatve nemohli naskutku poorať, tak prostriedkom augusta vyvozime hnoj na roľu a zaorieme ho na 4—5 col. hlboko. Koncom jaseňi roľu ešte raz hlboko treba preorať. Včasne na jar pred započatím prác pripravovania pôdy roľu treba pohnojiť aj superfosfátom. Nemyslime si, že je toto snád zbytočné, keď cukrová repa aj tak už dostala maštalný hnoj, lebo superfosfát účinnok maštalného hnoja veľmi dobre pripraví a takto môžeme rátať na veľkú úrodu dobrej cukrovej repy.

Maštalného, dobre uhnitého hnoja na jedno katastrálne jutro treba dať 200 q, čo zodpovedá asi 20—24 vozom a superfosfátu na jedno katastrálne jutro treba vysiať 150 kilogrammov.

Proti letnému upotrebeniu maštalného hnoja zvykli robiť tú námietku, že vtedy niet hnoja, lebo keď na jar vyvozime hnoj a statok vyháname na pašu, tak sa do augusta nenasbiera toľko hnoja, koľko ho je pod cukrovú repu potrebné. Tomuto tak možno odpomôcť, že hnoj už v jar dáme vyvozit na koniec pšeničnej role, tam ho uložíme na 3 metre širokú hromadu, ktorú obkopeme úzkym garádom a so zemou z garáda prikrijime hromadu hnoja. Vrstva zeme na hnoji nech bude asi 30—40 cm. hrubá. Hnojovka z hromady hnoja stečie do garáda, odkiaľ ju občas povylievame na hromadu hnoja. Toto je istý spôsob prípravenia hnoja,

jako aj toho, že sa na všetky čiastky role dostane rovnomerne uhnitý hnoj.

Jestli pod cukrovú repu nedáme bezprostredne maštalný hnoj, tak superfosfát nesmie vystať. U nás vôbec není dobre bez superfosfátu pestovať cukrovú repu. Na jedno kat. jutro horšej pôdy v takýto čas ráta sa 200 kg. a mimo toho treba dať aj 50—60 kg. čínskej sanitry. Jednu polovicu sanitry po sídení repy rovnomerne treba rozosiť po roli a druhú polovicu po prvom kopaní, pozorujúc na to, aby sme sanitru vždy vtedy siali, keď rosa obsechne.

CHYRNÍK.

Následník trónu na ruskom bojišti. Následník trónu Karol Franc Jozef z poverenia jeho veličenstva kráľa tieto dni navštívil na severovýchodnom bojišti zápasiacu armádu arcikniežata Jozefa Ferdinanda. Následník trónu 1. februára prišiel do sídla veliteľstva armády. V nasledujúce dni ponavštevoval všetky divízie armády, oslovil mnoho dôstojníkov a obecných vojakov a v mene jeho veličenstva kráľa rozdal mnoho vyznačení. Následník trónu svoju cestu skončil 6. februára a 8. februára prišiel do Viedne, kde jeho veličenstvu o svojej ceste podal zprávu.

Z biskupstva spišského. Jakub Láng, farár v Bušovciach, posilnený sv. sviatosťami zomierajúcich 2. februára zomrel v 46. roku svojho života a v 23. svojho kňazstva. Nebohý narodil sa v Mühlenbachu pod Vysokými Tatrami. Kaplanom bol v Zubrohľavej, v Lubici, v Hrabušiciach, v Kézmarku a v Sedľackej Dubovej; dočasným administrátorom v Gňazdoch, vo Veľkom Slavkove a vo Felkej. Za štyri roky bol profesorom náboženstva na levočskej hlavnej reálke a v levočskej štátnej vyššej dievčenskej škole. Bušovskú faru spravoval od roku 1909. — Franc Ulmanek za kaplána poslaný je do Vlach a Ondrej Scheffer do Kapitule. — Na vianočné dary spišských vojakov na bojišti rímskokatolíckeho kňazstva sossbieralo 1602 korún.

Z biskupstva košického. K vojenskej kňazskej službe najnovšie povolali Viktora Csiszarika, duchovného obce Máriakut a Emila Midlika, katachétu košického popravovaiceho ústavu.

Načo sa obracajú katolíckeho kňazské majetky? Zosnulý szamosujvársky grécko-katolícky biskup Vazul Hosszu svoj polmillionový majetok poručil na cirkevné a školské ciele. — Čestný biskup dr. Vilhelm Fraknoi na válečný sirotinec «Ottokar» dal 100 a na kresťanské sociálne ciele tiež 100 korún. — Viktor Radnai, dekan-farár v obci Ludány, na válečné ciele Katolíckeho Karitátu dal 100 korún. — Na podporu katolíckej tlače obetovali: satmársky biskup dr. Tibor Boromisza 1500, satmárska kapitula 300 a päťkostolská kapitula 1100 korún.

V rožňavskej diecési sbierka tlačovej nedele na podporu katolíckej tlače priniesla 1000 korún.

Návšteva bulharského cára u cisára Vilhelma a u arcikniežata Fridricha. Zo Sofie telegrafujú: Bulharský cár Ferdinand s ministerpredsedom Radoslavovom, generalissimusom Žekovom, dvorným maršallom generálom Savovom a s malým vojenským sprievodom v pondelok večer odcestoval zo Sofie, aby nemeckému cisárovi Vilhelmovi na nemeckom hlavnom válečnom stáne vrátil návštevu, ktorú cisár Vilhelm urobil v Niši. Cár Ferdinand so svojim sprievodom z nemeckého hlavného válečného stánu šiel navštíviť arciknieža Fridricha na hlavný válečný stán rakúsko-uhorskej armády. Ministerpredseda Radoslavov a generál Žekov z rakúsko-uhorského hlavného válečného stánu vrátil sa do Bulharska, kdežto cár Ferdinand s ostatným sprievodom odcestuje do Koburgu. Kým cár Ferdinand nebude v Bulharsku, vládriť bude ministerská rada.

Narukovanie 43—45 a 48—50-ročných. V smysle nariadenia honvédskeho ministra v rokoch 1870., 1871. a 1872. narodení uhorskí štátni občania, ktorí na prehliadkach landšturmistov boli uznaní za súcich ku zbranej službe pri landšturme, nakoľko sú dľa mena nie oslobodení, povinní sú narukovať 28. februára r. 1916. a v rokoch 1865., 1866. a 1867. narodení a na prehliadkach landšturmistov ku zbranej službe pri landšturme za súcich uznaní uhorskí štátni občania, nakoľko sú dľa mena nie oslobodení, povinní sú narukovať ku aktívnej službe 3. marca r. 1916., a sice ku tomu vojenskému veliteľstvu, ktoré na obdržanom certifikáte majú označené. — Tí v rokoch 1870., 1871., 1872. a v nasledujúcich rokoch narodení, ktorí následkom dobrovoľného prihlásenia sa alebo jako jednorocní dobrovoľníci do 28. februára r. 1916. budú odobratí k honvédstvu alebo k spoločnej armáde, povinní sú narukovať 28. februára r. 1916. a v rokoch 1865., 1866., 1867., 1868. a 1869. narodení a následkom dobrovoľného prihlásenia sa do 3. marca r. 1916. budú odobratí, dňa 3. marca r. 1916. sú povinní narukovať. Ktorých v cudzozemsku uznali za súcich k zbranej službe pri landšturme a ktorí sa v rokoch 1865., 1866., 1867. a 1868. narodili, majú narukovať 28. februára r. 1916 a tí, ktorých v cudzozemsku assentovali a v rokoch 1869., 1870., 1871., 1872., 1873. a 1874. sa narodili, majú narukovať 29. februára r. 1916.

Smrť. Ján Hevera, beckovský rím.-kat. dekan-farár, 4. februára náhle zomrel. Narodil sa r. 1863. v obci Szelezsény v stolici tekovskej. Z 30 rokov svojho kňazského účinkovania 18 rokov strávil v Nitre ako kaplán, r. 1906. dostal sa do Vágsziklásu, r. 1913. do Beckova za farára a piatimi dňami pred svojou smrťou stal sa dekanom. Jeho telesné pozostatky 7. februára, za veľkej účasti a sústrasti jeho veriacich a prespolného obecnstva, uložili na večný odpočinok.

Vojnou spôsobená škoda v Haliči. Haličské miestodržiteľstvo zistilo, že následkom vojny dosiaľ 1276 haličských dedín a 110 miest stihla väčšia-menšia škoda. Dovedna bolo spustošené 64.000 domov a 113.000 hospodárskych budov. 13.000 domov opravili.

Pripravovanie hospodárskeho vyrovnania s Rakúskom. Členovia uhorskej a rakúskej vlády v utorok, 8. februára, vo finančnom ministerstve pokračovali v pojednávaní hospodárskych otázok. V porade i včera sa zúčastnil ministerpredseda gróf Tisza a rakúsky ministerpredseda gróf Stürgkh. Porady popoludní predbežne skončili a rakúsky ministri pred večerom odcestovali do Viedne.

Návšteva Zeppelinovských vzducholodí v Anglicku. Z Amsterdamu oznamujú, že «Niuve von den Dag» zo spoľahlivého prameňa oznamuje, že pominulá návšteva Zeppelinovských vzducholodí v prostrednom Anglicku najväčšiu škodu zapríčinila v meste Birmigham.

Najstarší poddôstojník. Všeobecne sa vie, že v našej armáde poddôstojníka ani za tie najskvelejšie výkony nemôžu povýšiť za poručíka. V terajšej vojne práve preto sriadili postavenie námestného dôstojníka (úszthelyettes), aby mohli odmeniť hrdinskosť našich poddôstojníkov. Len z milosti jeho veličenstva sa môže stať, aby jedného hrdinského poddôstojníka ako poručíka dali do pensie. Toto sa v tieto dni stalo po prvý raz. Vendelin Hummel, štábný strážmajster 3. jágerského bataillonu, ktorý bol najstarším poddôstojníkom našej armády, roku 1866. dobrovoľne vstúpil do armády. Pridelili ho ku 6. kompánii 12. ulánskeho pluku a hrdinsky bojoval počas okupácie Bosny a Hercegoviny a o 12. rokov pozdejšie počas povstania na juho-východe. Po okupácii ako trubač dostal sa ku 3. jágerskému bataillonu a tam bol až po mobilisáciu. Začiatkom svetovej vojny v 69. roku svojho života dobrovoľne šiel na bojište, v mnohých bitkách sa statne držal a v bitke pri Grodeku zaslúžil si zlatú medailu hrdinstva. Teraz leží v nemocnici a tam ho navštívil následník trónu, ktorý mu sdělil, že ho jeho veličenstvo vymenoval za poručíka a jako takého ho pensionuje. Zlatú kvastličku na šabľu veliteľ jednej našej armády odovzdal Hummelovi.

Po nešťastí na Dunaji. V záležitosti nešťastia na dunajskom propelleri «Bombatér» zavedené vyšetrovanie ustálilo, že je za nešťastie zodpovedná «Csavargözös-Társaság», ktorej majetkom je propeller «Bombatér». Spoločnosť sa dosiaľ tým ebcela brániť, že na propelleri vtedy, keď sa nešťastie stalo, nebolo vyše 220 osôb a toľkoto vziať patričnú loď bola oprávnená. Hlavnomestská polícia vyslala svojich ľudí do Starého Budína, do obcí Vörösvár, Pilisszentiván, Piliscsaba, Leányvár a Csév a všade popísali tých ľudí, ktorí v osudnom okamžení boli na propelleri «Bombatér». Ustálili, že ich bolo 312 mimo tých, ktorí zahynuli. Toto toľko znamená že zamestnanci «Csavargözös-Társaság»-u o 124 osôb viac pustili na loď, než koľko bolo dovolené. Vina je teda zrejmá a spoločnosť iste nevyhne zaslúženému strestu.

Navrátení anglikánski kňazi. Za posledných päť rokov navrátilo sa do katolíckej cirkvi 86 anglikánskych kňazov. Pätnásti z nich pracujú už ako vysvätení katolícki kňazi na spásu duší.

Dvaadvadsať synov má na vojne. Zpomedzi nemeckých otcov Ferdinand Englinski, ktorý je krajčírskym majstrom v kúpeloch Ahlbeck na ostrove Rügen, dal najviac synov svetovej vojne. Englinski má 32 dietok a z týchto 22 synov bojuje vo vojne na rozličných frontoch. Z 22 synov dosiaľ ani jeden nebol ani ranený, ani neochorel.

Mandát v Giralte. Z Prešova oznamujú: V giraltskom volebnom okrese, uprázdnenom následkom vymenovania Juliusa Bujanovicsa za nadžupana šárišskej slolice, jednohlasne za ablegáta vyvolili Eugena Szmrecsányiho, pensionovaného radného predsedu administratívneho súdu s programom pracovnej strany.

Viacnásobne vyznačený delostrelecký poručík. Dr. Imrich Turchányi, advokát v Nových Zámkoch, keď vypukla vojna, hneď sa hlásil za dobrovoľníka a po vycvičení ako delostrelec šiel na bojište. Vojak hrdinského ducha len skoro sa vyznačil so svojou smelosťou tak, že ho dva razy povýšili mimo radu. V krátkom čase stal sa zástavníkom, potom poručíkom, okrem toho dostal tri medailly hrdinskosti. Posledne bojoval na talianskom bojišti, kde si nadobudnul veľké zásluhy v bojoch na Doberdove a Monte San Michele.

Pruský princ Oskar ranený. Z Berlína oznamujú, že pruského princa Oskara, plukovníka, piateho syna nemeckého cisára Vilhelma na východnom bojišti kus granátu na hlavu a stehne ľahšie ranil. Princ Oskar, ktorý na počiatku vojny pre chorobu, ktorú si na bojišti pritiahol, za istý čas nebol na fronte, je už druhým synom nemeckého cisára, ktorý na východnom bojišti bol ranený. V septembri r. 1914. princa Joachima, najmladšieho syna nemeckého cisára, tiež v bojoch s Rusmi na okolí Allensteinu poranil šrapnel, následkom čoho za dlhší čas ležal chorý v Berlíne.

Z ruského zajatia. Spišsko-richvaldský gazda Ondrej Harendárčik, rezervný delostrelec, ktorý je už 15 mesiacov v ruskom válečnom zajatí, v svojej 11. decembra datovanej a 31. januára došlej karotke od japonského mora nemecky píše svojej manželke, že dostal od nej dve karotky a že im zakázali po slovensky písať.

Sedem bratov na bojišti. Segedinský stolár Imrich Osváth má sedem synov a všetci sú vojakmi; všetci siedmi hneď na počiatku vojny šli na bojište, jednomu po 17-mesačnom bojuvaní nohu museli amputovať.

Hrdinská smrť. Nitriansky bohoslovec Justin Zemanik, kadét-strážmajster 14. honvédskeho peš. pluku, 11. januára ťažko bol ranený v Bukovine, následkom čoho 19. januára zomrel v nemocnici v Kolomei v 20. roku života svojho. Hrdinská smrť tichého a dobrého srdca klerika vzbudila v Nitre hlbokú sústrasť.

Válečný milodar. Pani Zolt. Zmeškálová z oravského Leštína na obec «Máriafalva», vystaviť sa majúcu v Karpátoch, obetovala 200 a na vojenskú modlitebnú knižičku 100 korún.

Katolícka cirkev má 840 diecesánskych biskupov.

Dačo o roku 1916. Rok 1916. je priestupným rokom s 366 dňami, február má teda 29 dní. Rok začal sa v sobotu a končí sa v nedeľu. Zatmenie slnka bude tri razy a zatmenie mesiaca dva razy, u nás nebude to ale vidno. Fašiangy trvajú 61 dní, začaly sa 6. januára a končia sa 7. marca. Veľká noc padne na 23. apríla a Turíce na 11. júna. Zpomedi sviatkov padne len uhorský krajinský sviatok Svätého Štefana na nedeľu. Prvý vianočný sviatok padne na pondelok, kým z 15 všeobecných sviatkov ani jeden nepadne na nedeľu tak, že z 366 dní toho roku s prirátaním 53 nediel máme sviatočných dní 68. Židovský rok 5677 začína sa 28. septembra.

Vojenské vyznačenia. Honvédske kapitán Elek Mózer, syn spišsko-podhradského mestského pokladníka, ktorý od počiatku vojny nieraz preukázal svoju neohrozenú smelosť na rozličných bojišťa, dostal teraz zaslúžené vyznačenie: vojenský záslužný kríž tretej triedy s válečnou ozdobou. — Devätnásťročný dobrovoľník-kadét Imrich Teschler, syn spišsko-novovesského lekára, ktorý na talianskom bojišti jedno za druhým 28 razy hlásil sa na patról, vyznačený bol so striebornou medailou hrdinskosti a povýšený za poručíka.

Válečné útraty svetovej vojny obnášajú v jej prvých 17 mesiacoch, teda do konca roka 1915. pre všetky vojny vedúce štáty dovedna 160 miliardov korún. Oproti tomu 1. júla 1914. štátne dlhy tých istých štátov obnášali 170 miliardov korún.

Lipt. teplanská rim.-kat. mládež z čistého osohu vianočnej prednášky na válečné dobročinné ciele obeťovala 55 korún.

Zločiny v Spišskej Novej Vsi (Igló). 22. januára v noci vlámali sa zloději do krčmy vdovy Jozefovej Popperovej na vonkajšom území mesta a ukradli najdených tam 12 korún peňazí, cukru, dohánu, cigare, sklienkové pivo, dva chlapčenské zimné kabáty a iné šatstvo, bielizeň, topánky atď. — V potoku Tonseifen blízko jeho vtoku do Hernáda našli mrtvolu nemluvňatka. Hriešnu matku stopujú.

Na aziatickú koleru od 10. do 18. januára na území Uhorska zomreli dvaja vojaci.

Mrtví a ranení.

(Pokračovanie.)

(Číslo, stojace za menom, označuje kompániu, v ktorej patričný slúžil. Za menom stojaci † znamená, že dotýčený zomrel a za menom stojaca písmena «z» znamená, že patričný je zajatý. Všetci, pri ktorých niet žiadnej poznámky, sú ranení.)

Zo 67. spoločného pešieho pluku prešovského: Findura Viktor, Flora Gregor, Fodor Jozef, Fränkl Izidor, Friedmann Adolf †, Frits Albert, Füleky Štefan, Fülöpp Franc, Füzesi Karol, Gadus Pavel, Galdum Jozef, Galik Šimon, Ganati Atvin (?), Gašpar Ludvik, Gazdak Gejza, Gedina Jortinanto (?) †, Godla Andrej, Godla Jozef, Godo Andrej †, Gohanič Ladislav, Gömöri Ján, Görz Fridrich, Gromovský Ján, Grus Ján †, Gu-

bančík Florian, Gurčák Pavel †, Gyarasin Ján, Gyerman Vazul, Gyeska Ján, Gyurcsó Štefan, Hadbavni Ján, Hajdu Imrich, Hajdak Ján, Hanseli Jozef, Hanus Pavel, Harčarik Michal, Harnyik Ján, Härtl Ján, Hašchko Georg †, Havas Ferdinand, Henkrich Jozef, Herošček Ján †, Hirčako Menase (?), Hladki Andrej, Holla Szántó (?), Holler Ladislav, Holly Ján, Homo Samuel, Horváth Alexander, Horváth Ján, Horváth Jozef, Hrabčiak Ján, Hric Ján, Hromadko Alojz, Huba Jakub, Huber Ján, Hudek Michal, Hudrea Konštantín †, Husár Ján, Ilavsky Andrej, Illia Šimon, Illés Ludvik, Illia Jakub, Imrich Štefan †, Israel Mikuláš, Ivančák Jozef, Jako Imrich, Jancina Jozef, Janik Ignác, Jazerčák Michal, Jeremias Andrej, Joni Gustav, Juriček Ján †, Jurkovič Matej, Kadár Németh Jozef, Kaljati Štefan, Kalina Demeter, Kapolka Jozef †, Kaprál Peter, Károlyi Ján, Karsos Andrej, Kassai Andrej †, Kazár Pavel, Kekáč Štefan, Keresztes Alexander Kincs Jozef, Kiofski Jozef, Király Michal, Kirschner Ján, Kiss Franc, Kiss Jozef †, Kiss Alexander, Klonovski Georg, Knapik Peter, Kokoš Naftalin, Kollarčík Karol.

Zo 71. spoločného pešieho pluku trenčínkeho Supolik Anton 5 z., Suriga (prípadne Juriga) Pavel 1 z., Svetlak Ignác 10 z., Szabos Jozef 10 z., Szalai Albert 15, Samaj Franc 5 z., Sečánsky Peter 4 z., Sekera Andrej 5 z., Sekera Ján 10 z., Sekerka Franc 12, Szekrény Jozef 13, Sekula Eugen jednoročný dobrovoľník tit. cugsfirer 13, Sikora Martin 5 z., Sitár Jozef (Alsószöllös) 16, Sitor Matej 1 z., Sivaninec Matej 3 z., Sivko Georg 1 z., Skurčák Jozef 3 z., Slaninka Štefan 15, Slavik Jozef 10 z., Slepják Fridrich 2, Slivka Pavel 5 z., Smetana Vincenc 2 †, Szobocsány Michal 13 †, Sogel Valentin 2, Srniec Lukáč 10 z., Staňo Andrej 14, Staňo Michal 16, Stehlik Štefan 1, Strelec Ján 10 z., Suda Michal 1 z., Sulovský Kamill 16, Surovjak Jozef 5 z., Svitek Mikuláš 3 z., Svitl Alojz 3 z., Svorada Ján 9, Svorčík Georg 3 z., Tabaček Vavrincec 2 †, Tadalánek Tamaš 3 z., Tamaškovič Jozef 13, Tamčala Martin 5 z., Taraba Franc 13, Targos Michal 10 z., Tary Pavel 10 z., Tang Ján 15, Tichak Matej 5 z., Till Ján 3, Timar Franc 1, Tischler Štefan 15, Tkačík Franc 10 z., Tkačík Štefan 6, Tielka Ignác 5 z., Tobolka Jozef 10 z., Tomadlik Štefan 2, Tomanek Jakub 10 z., Tóth Imrich 15 †, Tóth Gregor 13, Tóth Martin 10, Tóth I. Ján 10 z., Tóth I. Štefan 13, Tóth II. Štefan 13, Trabalka Štefan 15, Trager Jozef 2, Trančík Štefan 10 z., Tressl Andrej 13, Trnka Ján 12, Trnka-Struček Pavel 1 z., Tropek Ján 6, Trulk Martin 10 z., Truska Jozef 13, Tuček Andrej 10 z., Tuček Georg 5 z., Turčák Andrej 14, Tapaj Ján 1 z., Uhlir Franc jedn. dobrovoľník kaprál 10 z., Uhlárik Michal 1 z., Ujváry Anton 5 z., Ujvári Ludvik 10 z., Ujvári Zoltán 2 z., Urbanek Andonis (?) 5 Urbanek Jozef 16, Urbanovič Florian (Kárpáthalas 14,) Urik Ján 1 z., Užernik Adam 2, Vačko Ján 16, Vaclavik Robert 1 z., Valach Štefan 10 z., Valent Jozef 13, Valent II. Pavel (Hull) 16, Valicek Štefan 4, Valkó

Michal 1 z., Vančík Ignác 13, Vančík Jozef 16, Vančo Tomáš 10 z., Vanko Ján 12, Vantola Jozef 3 z., Vaňovič Ján 16, Varga Adam 13, Varga Július 13, Varsányi Anton 10 z., Vašek Matej 10 z., Velič Vavrínek 5 z., Vencel Ján 13, Vencko Karol 10 z., Verli Jozef 13, Vidak Štefan 1 z., Virobék Pavel 10 z., Virwa Ján 5, Viska Ján 13 †, Višnovsky Vendel 15, † Vizváry Desider (Negyed) 14, Vlček Ján 1 z., Vojtek Imrich (Verebély) 14, Vojtkuljak Jozef 6, Vojtuss Imrich 1 z., Voner Anton 11 †, Vrabel Pavel 2, Vrehovsky Georg 4, Vugrinec Matej 13, Wagmann Leopold 14, Walisek Georg 14, Wanya Alexander 15 †, Wanya Anton 15, Warhanyik Jozef 8, Weinstein Ignác 2, Weisz Árpád 16. Wertheimer Rudolf pri plukovnom štábe, Wiesner Georg 10 z Windisch Ján 8, Wnek Ján 4, Zachar Ján 5 z., Začík Jozef 10 z., Zahora Ignác 10 z., Zahradnik Ján 5, Zakať Karol 15 †, Zamečnik Štefan 1 z., Zavadam Gustav 5 z., Zbjnovec Ján 10 z., Zbončák Tomáš 12, Zbur Ján 5, Zdel Izidor 15, Zeke Daniel 15, Zemanek Ján 5, Zemek Jozef 15 †, Židek Pavel 1 z., Zorella Pavel 1 z., Žilka Alojz 3 z., Žober Andrej 5 †, Žovják Jozef 10 z., Žoffa Emanuel 4, Zuber Lukáč 10 z., Zušťák Georg 5 z.

Z 34. spoločného pešieho pluku košíckého: Kohut Andrej (Mezeny, Spiš) 9, Korgyik Andrej (Osagard, Novohrad) 9 †, Kosec Georg (Rétság, Novohrad) 4. (Pokračovanie nasleduje.)

Listy z bojišta.

Richvaldský (Spiš) podriehár Ondrej Michna delostrelec 17. poľného pešieho pluku, v svojej 24. jan. datovanej karotke píše svojmu duchovnému: Ich karotky dostal som obidve aj «Krestan»-a, začo im pekne ďakujem. Moskali vždy vypínajú svoje sily, tu ale je im darebne, nemožu nikde prelomiť švarmu. Jak prídem na urlaub, to im potom všetko poviem. Tak im ostávam milujúci farník a pozdravujem ich na stokrát razy. S Bohom.

Hafčanský (Spiš) gazda Jozef Gancarčík, landšturmistský delostrelec, v svojej 30. januára datovanej

karotke z talianskeho bojišta píše svojmu duchovnému do Richvaldu: Jedno číslo «Krestan»-a som dostal aj totu karotku, čo bola v novinkách. Tak im bars krásne ďakujem, Pán Boh zaplať! Ja som doteraz chvála milému Pánu Bohu zdravý. A zima trima tu bars sucho, december a január sucho, len mrázy. Už sme šesť týždne na jednom vrchu. Tu sú z Hágoch Ján Štefánák a z nedeckého zámku Ján Kapolka i z Vyšných Ružkach dvojmi.

Richvaldský (Spiš) mládenec Jozef Tilecký, ktorý je pridelený k 29. landšturmistskému pluku, v svojej 29. januára datovanej karotke píše svojmu duchovnému: Milý Pán Farár! Ich karotku som dostal. Tak som sa poradoval. S Kubom Čupkovým som sa zišiel 22. jan. Do toho času som zdravý, i naďalej pýtam Pána Boha, že by mi dali také zdravie. Vo vojne nám dobre ide doteraz. Nech nezapomnú omne i naďalej. Na Boha ich porúčam, s nimi sa rozlúčam. Amen.

Richvaldský (Spiš) mládenec Jozef Gonosorčík, ktorý slúži pri vesprimskom 31. landšturmistskom pluku, v svojej 26. januára datovanej karotke píše svojmu duchovnému: Píšem im, už Černohorec sa podal, to ideme nazad, ale neznáme kde pojedme. To sme boli v černohtorskem kraju. Sňah bol bars veľký.

Ja Anna Csillag

s mojimi 185 cm. obrovskej dĺžky LOREY VLASNÍ, ktoré som dosiahla 14 mesačným upotrobovaním vlastného vynálezu masti. Toto je jediný osvedčený prostriedok proti prehnutiu kupodperovaniu rastenia a posilneniu pody vlasov. — Pri mužských v krátkom čase pôsobí rastenie hustej brady, vlasom a brade dodá prirodzeného lesku a ľahkej ohybnosti a do najvyššieho veku chráni pred časným osedvením

Cena teglika: 4, 6 a 10 kor.

Poštové zasielky vyhovuú sa každodenne, pri voprednom zaslaní omosu alebo s poštovou dobierkou, do všetkých krajov sveta bezprostredne z dielne, kam všetky objednávania upraviť treba.

ANNA CSILLAG, Viedeň,
Kohlmarkt 20.

Amerikánsky

„Texas“ ručný mlynek

«Texas» ručný mlynek je nejlepší a najlacnejší mlynek prítomnosti, mele každé zrnó, kukuricu pšenicu, ovos, jačmeň, fazulu, žalud atd. Na «Texas mlyniku» zdarma prevzeme každú opravu a za každý dobre stojím.

Cena 34 korún

Cennik zdarma a franko. K dostaniu u firmy:

ALOIS KIRALY následníka

Alexander Király
BUDAPEST, VI., Felsőerdősor-u. 6.

51 rokov v obchode, vyzkúmane dobrá osada na koso.

Nikto nikdy nemal lepšej koso, ako je naša

Bazilika zlato-kosa.

Nesfubujeme nebo a zem, každému ale, kto s dôverou obráti sa ku nám, pošleme takú trvanlivú ostriu zlatú koso, za ktorú nás požeňovať bude. Tieto koso už od 50 rokov rozposielame najväčším pántvam a mnoho tisíc hospodárom. Zárukou dobre stojíme za každú koso a nesodpovedne zameníme zdarma. — Cena jednej «Bazilika zlatej koso» s poštovou dobierkou:

	70	75	80	85	90	95	100	110 cm.
Cena 1 koso	2.40	2.50	2.60	2.70	2.80	2.90	3.—	5.90 kor.

Cena 1 kusa Bazilika diamantovej osielky 1.50 kor. Takej nikdy nebolo. Zvláštne upozornenie pre sbierateľov kupcov na koso. Pri kúpe 10 kusov kós 1 kus posielame zdarma. Pri kúpe 30 kusov, zdarma posielame 3 kusy alebo jeden výborný 6 výstr. revolver, alebo jeden opravde postriebrený metallový križ. Prosíme na každý pád žiadať si náš veľký obrázkový cennik. Zdarma ho pošleme a každému spôsobíme s ním veľkú radosť. — K dostaniu v obchode: **Jozef Marosi a Syn.** Esztergom 15. číslo 51 ročná osada na koso a veľký obchodný dom.